

Program konferencji obejmował sesję panelową, której przewodniczył dr Tomasz Sieniow. Prelegentami byli: dr Małgorzata Makarska – wiceprezes Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej, p. Rafał Rogala – szef Urzędu ds. Cudzoziemców w Warszawie, p. Tomasz Kałduś – dyrektor generalny Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych w Warszawie, radca prawny Wojciech Szybowski – Partner w CMS Cameron McKenna z Warszawy, oraz p. Robert Damski – rzecznik prasowy Krajowej Rady Komorniczej.

Po zakończeniu dyskusji uczestnicy konferencji udali się na obiad do *Mensa Academica KUL*.

Agnieszka Romanko

Katedra Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL

SYMPOZJUM NAUKOWE
„WOLNOŚĆ WIARY A POSŁUSZEŃSTWO PRAWU”
KRAKÓW, 14 LISTOPADA 2012

Instytut Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie zorganizował 14 listopada 2012 r. w auli Instytutu Teologicznego Księża Misjonarzy symposium naukowe nt. „Wolność wiary a posłuszeństwo prawu”.

Otwarcia symposium dokonał kardynał Stanisław Dziwisz, Wielki Kanclerz UP JPII. Podkreślił znaczenie podjętej tematyki, która odnosi się do wzajemnych relacji między prawem a wiarą. Przepisy prawa kościelnego mogą być poprawiane, rozumiane i odpowiednio przekazywane jedynie w świetle wiary. Kardynał nawiązał do konstytucji apostoelskiej *Sacrae disciplinae leges*, w której Jan Paweł II przypomniał, że „celem Kodeksu nie jest bynajmniej zastąpienie w życiu Kościoła lub wiernych wiary, łaski, charyzmatów a zwłaszcza miłości. Przeciwnie, w Kodeksie chodzi raczej o to, aby rodził taki porządek społeczności kościelnej, który [...] jednocześnie ułatwiałby ich uporządkowany postęp w życiu czy to w społeczności kościelnej, czy to poszczególnych ludzi, którzy do niej należą”. Nawiązał również do przemówienia papieża Benedykta XVI do Roty Rzymskiej z okazji Roku Wiary, w którym Biskup Rzymu przypomniał, że fundamentem i sensem prawa kościelnego są prawdy wiary oraz wyraził życzenie, aby podjęta tematyka przyczyniła się do jeszcze większego zaangażowania w swoją pracę sędziów, wykładowców a także studentów.

Słowo wprowadzające wygłosił ks. prof. dr hab. Wojciech Misztal, prorektor UP JPII. Zaznaczył, że temat dotyczy bardzo ważnych i aktualnych

treści, niestety często bagatelizowanych. Profesor podkreślił, że to wiara porządkuje życie i „sprawia jego rozkwit”. Posłuszeństwo wierze odpowiada posłuszeństwu prawu – dodał.

Następnie głos zabrał ks. prof. dr hab. Józef Krzywda, dyrektor IPK UP JP II. Profesor oficjalnie powitał wszystkich, dziękując za tak liczne przybycie na konferencję. Nawiązując do końcowych słów z listu apostołskiego *Porta Fidei* ogłaszającego Rok Wiary w Kościele Katolickim, życzył wszystkim uczestnikom owocnych obrad.

Program konferencji obejmował dwie sesje. W pierwszej wygłoszono trzy, w drugiej dwa referaty.

Sesji pierwszej przewodniczył ks. dr hab. Piotr Majer, prof. UWM. Pierwszy referat wygłosił ks. bp dr. hab. Artur Miziński nt. „Prawnokanoniczne konsekwencje sprzecznych z doktryną Kościoła decyzji i wypowiedzi związanych z pełnieniem funkcji publicznych przez katolików”. Na wstępie Prelegent przypomniał dyspozycję kan. 748 KPK/83, zgodnie z którym podstawowym obowiązkiem każdego człowieka jest „szukanie prawdy dotyczącej Boga i Jego Kościoła” (§ 1). Nikt natomiast nie może być „zmuszany do przyjęcia wiary katolickiej wbrew własnemu sumieniu” (§ 2). Zauważył, że nie ma specjalnych sankcji karnych dla katolików pełniących funkcje publiczne. Podkreślił obowiązek przyjęcia przez wiernych „wiarą boską i katolicką” depozytu wiary. Następnie Autor zwrócił uwagę na szczególną odpowiedzialność wiernych pełniących funkcje publiczne. Wskazał różnicę między osobą fizyczną a osobą fizyczną pełniącą funkcję osoby publicznej. Na zakończenie przedstawił konsekwencje duszpastersko-prawne sprzecznych z doktryną Kościoła decyzji i wypowiedzi. Prelegent podkreślił, że odpowiedzialność w tym zakresie ciąży przede wszystkim na biskupach.

„Defekty wiary a prawo do zawarcia małżeństwa” to przedmiot drugiego referatu, który został wygłoszony przez ks. prof. dr. hab. Grzegorza Leszczyńskiego. Prelegent nawiązując do Konstytucji dogmatycznej Soboru Watykańskiego II o Objawieniu Bożym *Dei Verbum* wskazał, że wiara jest darem ze strony Boga. Profesor definiując „defekt wiary” podkreślił, że defekt ten nie dotyczy osób, które nie otrzymały łaski wiary. Autor rozróżnił osoby ochrzczone niewierzące, które choć przynależą formalnie, nie mają jednak łaski wiary, oraz osoby ochrzczone niepraktykujące. Zwrócił uwagę, że wystarczająca jest intencja zawarcia małżeństwa. Małżeństwo jest jednak sakramentem, dlatego intencja zawarcia małżeństwa wymaga od kontrahenta wiary. Przypomniał słowa Jana Pawła II, że „wiera osób proszących o ślub kościelny może mieć różny poziom i pierwszym obowiązkiem pasterzy jest dopomóc w jej odkryciu, umocnieniu i doprowadzeniu do dojrzałości” (adhortacja apostołska *Familiaris consortio*, nr 68).

Ostatni referat w sesji pierwszej wygłosił ks. prof. dr hab. Wiesław Wenz nt. „Współczesna praktyka Kościoła wobec zjawiska herezji”. Profesor podkreślił, że każdy wierzący może „rozbudzić w sobie aspiracje do rozwijania ruchu wiary”. Przypomniał, że istotą herezji jest zaprzeczanie prawdzie zawartej w Piśmie Świętym lub Tradycji. Jakkolwiek III Księga

KPK/83 zawiera definicję herezji, to jednak brak jej skonkretyzowania jako konkretnego przestępstwa.

Na zakończenie sesji prof. Majer, dziękując Prelegentom za wygłoszone referaty, otworzył dyskusję, w której udział wzięli m.in. ks. dr hab. L. Adamowicz, prof. KUL, ks. dr Piotr Steczkowski oraz ks. dr A. Wójcik.

Drugiej sesji przewodniczył ks. prof. Leszek Adamowicz.

Pierwszy referat wygłosił ks. dr Marek Gołąb nt. „Kiedy prawo do własnej duchowości (kan. 214) podlega ograniczeniom?”. Autor stwierdził, że w prawie do własnej duchowości chodzi o zewnętrzny wymiar intymnych relacji z Bogiem, zaś konieczna wydaje się szczególna ochrona prawa z kan. 214 KPK/83. Prelegent przypomniał, że każdy zobowiązany jest do zachowania wspólnoty kościelnej. Nowe formy duchowości mogą prowadzić do rozwoju doktryny. Doktor zwrócił uwagę, że ograniczenie prawa do własnej duchowości nie musi oznaczać zakazu. Natomiast należy poszukiwać zasad, które nie są w sprzeczności z „fundamentalnymi prawami”. Wierni muszą być świadomi swoich praw.

„Kanoniczny wymóg życia zgodnego z wiarą (kan. 874 § 1, 3) rodziców chrzestnych i świadków bierzmowania” był przedmiotem ostatniego referatu, wygłoszonego przez dr Aleksandrę Brzemia-Bonarek. Prelegentka postawiła pytanie: „Czy wymóg życia zgodnego z wiarą rodziców chrzestnych i świadków bierzmowania został ujęty w normie prawnej czy tylko w normie moralnej?”. Jej zdaniem, to wiara stwarza płaszczyznę rozpatrywania praw, a człowiek jest „zawsze i zarazem” podmiotem praw i obowiązków. Autorka podkreśliła, że sprawiedliwość w Kościele jest wzbogacona o horyzont wiary. Prawdziwe prawo jest nieodłączne od sprawiedliwości, natomiast chrześcijanin nie żyje w wierze nie wyznając swoją postawą wiary.

Po zakończeniu ostatniej sesji odbyła się ożywiona dyskusja. Głos zabrał m.in. ks. prof. dr hab. Mirosław Sitarz, ks. prof. W. Wenz, bp A. Miziński.

Podsumowania obrad i zamknięcia konferencji dokonał prof. Krzywda, dziękując Prelegentom za wygłoszone referaty, a wszystkim pozostałym uczestnikom za owocne obrady.